

Gezond Werken in een gezonde school!

Silvia Van Cauter : Stafmedewerker Gezond Leven
Ken Nys: Sport Vlaanderen

Vlaams Intituut Gezond Leven

- ▶ Expertisecentrum
- ▶ Doel: mensen helpen om gezond te leven
- ▶ Hoe:
  - Onderbouwd advies
  - Opleidingen
  - Methodieken ontwikkelen
  - Settingspecifiek
- ▶ Uitgebreid netwerk van partners (koepels binnen onderwijs, departement onderwijs, Logo's, Prebes, externe diensten enz)

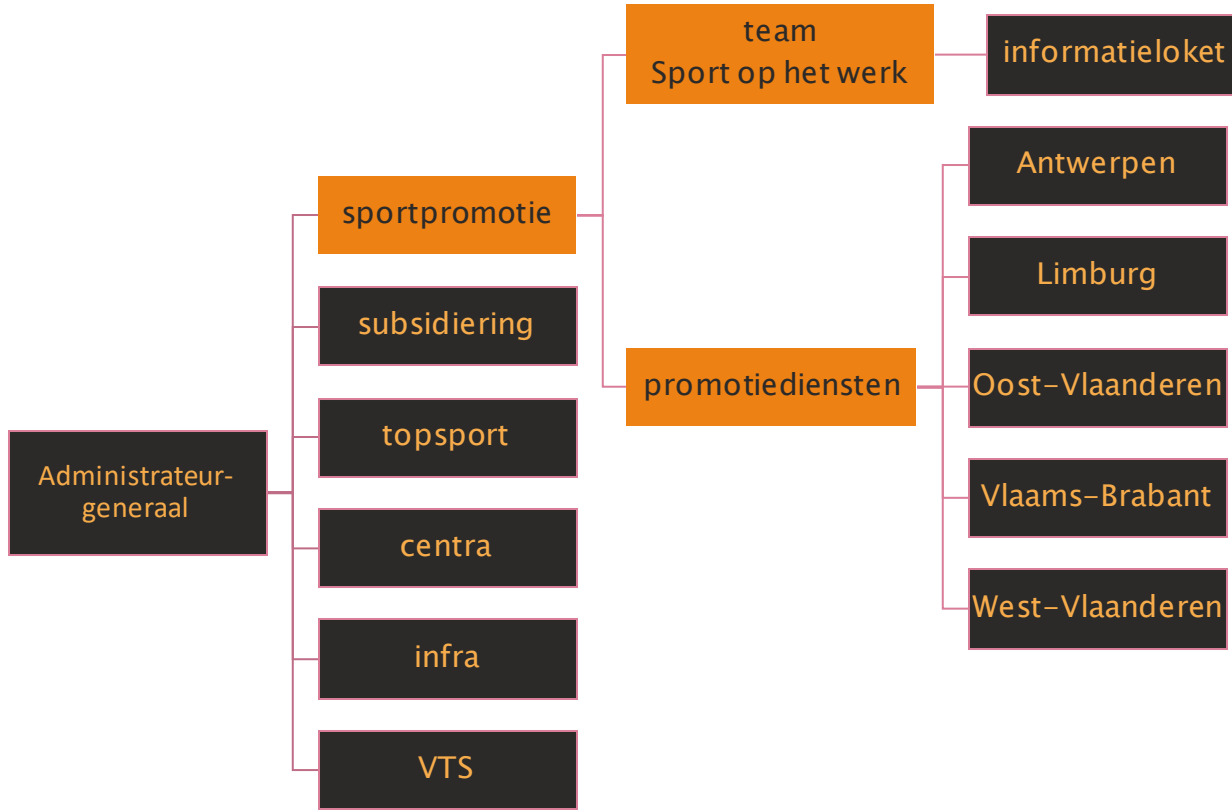

Sport Vlaanderen

Vlaamse sportadministratie – voormalige Bloso

- ▶ Breed takenpakket en werking
- ▶ Eigen sportcentra
- ▶ Topsport
- ▶ Subsidiëring
- ▶ Sportinfrastructuur (projectoproepen)
- ▶ Opleidingen (Vlaamse Trainersschool)
- ▶ KICS (Kennis- en informatiecentrum)
- ▶ Sportpromotie (kleuter tot senior), ook naschoolse sport (Multimove, SNS, Sportsnack, projectoproepen) + NIEUW ‘Sport op het Werk’

Kader

Lang stilzitten doorbreken/bewegen/sport

What's in a name? That which we
call a rose by any other name
would smell as sweet.

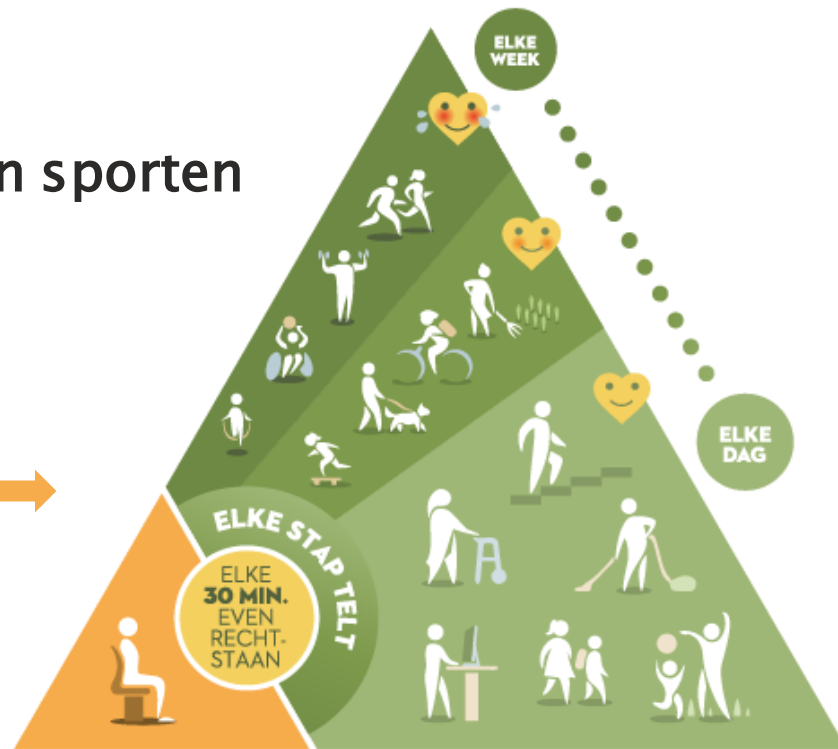
William Shakespeare

www.thequotes.in

Kader: bewegingsdriehoek

Mix van staan, zitten, bewegen en sporten

gezondleven.be

© VLAAMS INSTITUUT GEZOND LEVEN 2017

BEWEGINGSDRIEHOEK

VLAAMS INSTITUUT
**GEZOND
LEVEN**

**GEZOND
LEVEN**

Enkele cijfers

Hoeveel uren zit de volwassen Vlaming stil?

Lang stilzitten

zitten
8,3 U
van hun dag stil

THUIS

> 2 uur /dag
schermtijd

Weekdagen
5 op 10 volwassenen

Weekenddagen
7 op 10 volwassenen

©VlaGeZ, 2015, www.vlgez.be

VRIJE TIJD

enkel zittende
activiteiten

2 op 10 volwassenen

VERPLAATSING

AUTO:

- 65% van alle
verplaatsingen
70 % van alle
verplaatsingskm

- 70% van het
woon-
werkverkeer

WERK

Bedienden
en kaderleden

70%
van de werkuren

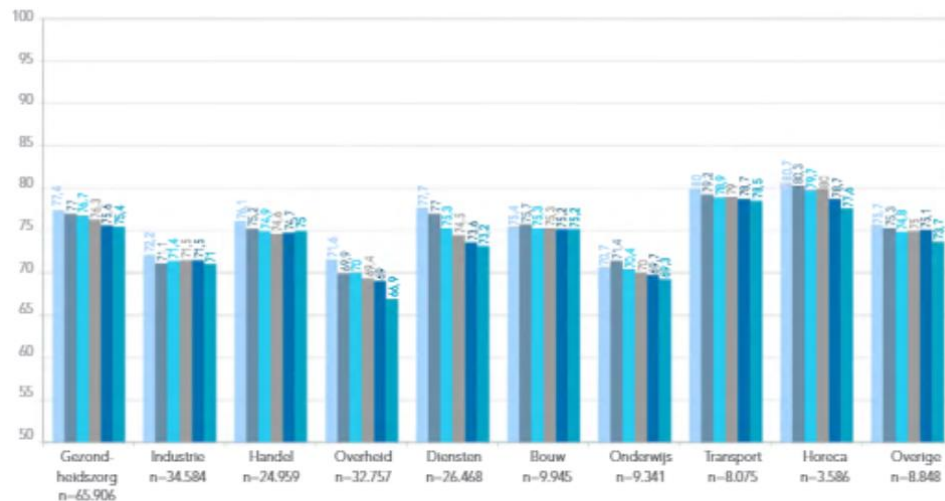
Hoeveel mensen bewegen gemiddeld?

Definitie: Vlaamse gezondheidsaanbevelingen voor beweging =
minstens 150 minuten per week aan (minstens matige) lichaamsbeweging
of minstens 75 minuten per week aan bewegingen van hoge intensiteit
of zet 10.000 stappen per dag

En in het onderwijs?

Evolutie van het percentage werknemers dat ≤ 150 minuten per week beweegt naar sector (%)

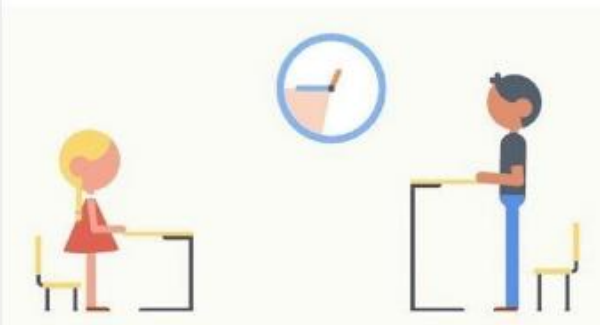

GEZONDHEIDSRAPPORT 2017

Artikelen, bijdragen en meer...

Bijdragen **Activiteit** Interesses

BIJNA DE HELFT VAN DE VLAAMSE LERAREN IS TE ZWAAR. MEER DAN 15% KAMPT MET ERNSTIG OVERGEWICHT. EEN VAN DE OORZAKEN: LERAREN BEWEGEN TE WEINIG.

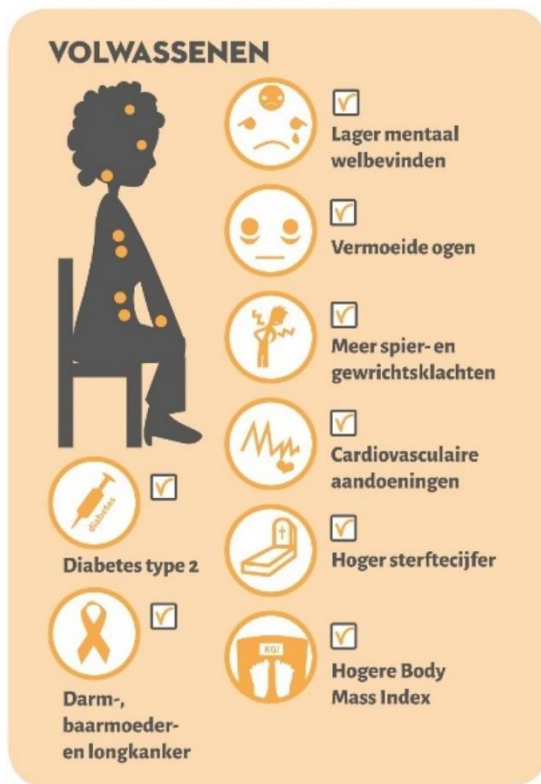

Bewegtips voor leraren

klasse.be

**Waarom belangrijk om als werkgever rond
gezondheid te werken?**

Gezondheidsrisico's verbonden aan lang stilzitten en te weinig beweging

Minder lang stilzitten =
gezondheidsvoordelen +
beter werkvermogen

Wisselwerken werkt!

Prof. dr. Jan Seghers (KU Leuven) en dr. Femke De Meester (gezondleven.be) leggen het uit in 1, 2, 3

1 "De **vetverbranding versnelt**, waardoor het aantal vetten in de bloedbaan afneemt. Als je een uur **rechtstaat**, verbrandt je lichaam gemiddeld **50 kilocalorieën meer**."

2 "Rechtstaan zorgt er ook voor dat suikers sneller worden opgenomen, waardoor je **bloedsuikerspiegel lager** is. Samen met een snellere **vetverbranding voorkomt** dit hart- en vaatziekten en diabetes."

3 "Door recht te staan krijg je **sterkere romp- en beenspieren** en heb je dus minder kans op rugklachten."

VOORDELEN VAN BEWEGEN

VOLWASSENEN

OUDEREN

Betere concentratie en productiviteit

Minder pijn

Betere aanpak van stress en angst

Betere cholesterol

Betere bloeddruk

Minder valincidenten

Gezond gewicht

Minder rugpijn

Versterkt spieren en botten

Minder kans op
Diabetes type 2
Osteoporose
Hart- en vaatziekten
Darm- en borstkanker

Minder spier- en gewrichtsklachten

Langer zelfstandig & kwaliteitsvol leven

Minder luchtvervuiling

© Vlaams Instituut Gezond Leven, 2012. gezondleven.be

Uitdagingen

Een op de vijf leraren in basisonderwijs is 55 plus

25-4-2018 00:00

"Marketing verbeterde imago van onze school"

3 reacties Bewaren Delen

Een nieuwsbrief en een reüniebal. Dat waren de eerste stapjes in schoolmarketing van Grenslandscholen Menev-Wervik. 10 jaar later heeft de werkgroep 'Promotie' een volledig nieuwe aanpak klaar. Directeurs Björn Leleu en Kevin Dekyng over de inspanningen, het geduld, het vallen en het opstaan.

© Anna Houtman

1.200 leerkrachten te kort: dubbel zoveel als vorig jaar

Dieter Lizen | 10 oktober 2016 | 05u15

Leraren zijn steeds vaker ziek

18/01/18 om 08:59 - Bijgewerkt om 10:04
Bron: Belga

Leraren waren in 2016 opvallend vaker ziek dan het jaar daarvoor. Dat blijkt uit cijfers van het Agentschap voor Onderwijsdiensten (AGODI). Het gemiddeld aantal opgenomen ziekte-dagen lag in 2016 op 18,89, ruim tweeënhalf dag meer dan in 2015.

Lees later

Merendeel leerkrachten loopt risico op burn-out

29-08-17, 08.00u - Redactie vacature.com - Bron: vacature.com

Met het nieuwe schooljaar in zicht zijn het geen vrolijk makende cijfers: meer dan drie kwart van het onderwijzend personeel kampt met stress en loopt een stevig risico op een burn-out. Dat blijkt uit recent online onderzoek (april 2017 door onderzoeksbureau iVOX) in opdracht van vacature.com bij 2.000 werkende Vlamingen tussen 18 en 65 jaar.

Helpt schooldirecteurs heeft symptomen van burn-out

1/2018 om 12:56 | Bron: BELGA - Print - Corriger

Voordelen van een gezondheidsbeleid

ENWHP 2004, Making the case for workplace health promotion (WHP). Analysis of the effects of WHP

Rapport – Sportieve profiel Vlaamse werknemer

Rapport – Sportieve profiel Vlaamse werknemer

Rapport – Sportieve profiel Vlaamse werknemer

Rapport – Sportieve profiel Vlaamse werknemer

wissel werken

DAT IS ELK HALF UUR
EVEN RECHTSTAAN.

3

Naar een gezondheidsbeleid op het werk De kadermethodiek Gezond Werken

Wat is een gezondheidsbeleid?

GEZONDHEIDSMATRIX GEZOND WERKEN

 VLAAMS INSTITUUT GEZOND LEVEN	WERKNEMER (+ PRIORITAIRE OF RISICODOELGROEPEN)	AFDELING OF TEAM	BEDRIJF/ORGANISATIE (= ALLE WERKNEMERS EN HUN LEEFOMGEVING BINNEN DE WERKCONTEX)	OMGEVING BUITEN HET BEDRIJF <small>(bv. gezin van werknemers, leveranciers, buurtbedrijven, gemeentebestuur, fietspaden, sectorgerichte acties ...)</small>
EDUCATIE				
OMGEVINGSINTERVENTIES				
AFSPRAKEN EN REGELS				
ZORG EN BEGELEIDING				

Hoe voer je een beleid?

STAPPENPLAN GEZOND WERKEN

© VLAAMS INSTITUUT GEZOND LEVEN 2018

Aantal scholen met een gezondheidsbeleid

- ▶ Redelijk goede scores vanuit onderwijssector wat betreft een gezondheidsbeleid (Indicatorenbevraging VIGeZ)
- ▶ Redenen hiervoor zijn:
  - Acties van scholen naar leerlingen bvb strapdag, one mile a day
  - Voorbeeldfunctie van leerkrachten
  - Infrastructuur van scholen
  - ...

4

Ondersteunende methodieken en instrumenten

GEZOND WERKEN

- [Portaalsite](#) met meer info over stappenplan, gezondheidsmatrix, goed praktijken en voordelen van een gezondheidsbeleid.
- Interessante **thematische instrumenten en methodieken** om rond evenwichtige voeding/ meer beweging/ minder zitten/ stoppen met roken en je beter in je vel te werken
- [Nieuwsbrief](#)
- [Opleidingen](#)

Coaching van ondernemingen naar een preventief personeelsbeleid

Minister Vandeurzen trekt 2,8 miljoen euro uit voor gezondheidsbevordering op het werk.

Begeleiding door 40 opgeleide coaches die

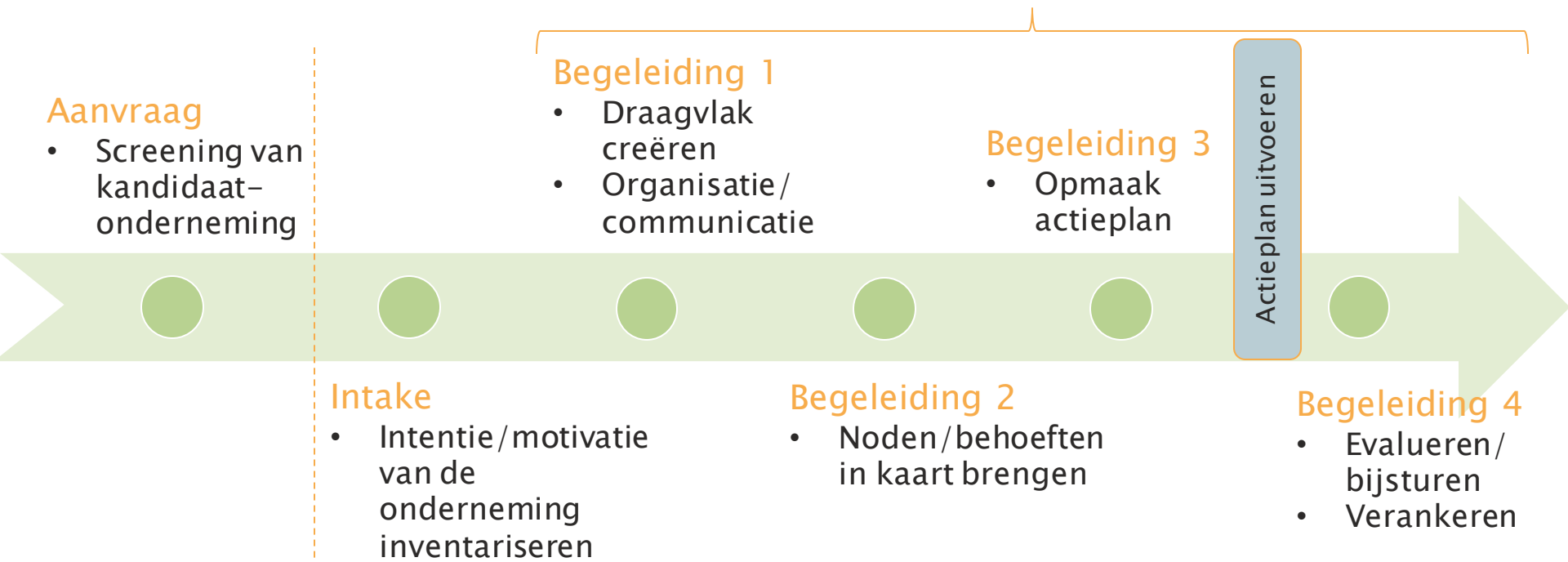
- in staat om ondernemingen te **ondersteunen**
- bij de opzet en de verankering van een **kwaliteitsvol en duurzaam preventief gezondheidsbeleid** op het werk.
- aan de hand van de coachingmethodiek “gezondernemen & co”

Voor scholen die nog **géén uitgewerkt preventief gezondheidsbeleid** hebben

Een beleid dat werknemers moet stimuleren om **gezonder** te gaan leven (niet-arbeidsgebonden gezondheidsrisico's) op vlak van **voeding, beweging, roken, alcohol en drugs, sedentair gedrag en geestelijke gezondheid**.

Ondersteuning

'Serious game'-methodiek in lijn met principes kadermethodiek Gezond Werken

5 contactmomenten met onderneming (12 + 1 uur) + voorbereidings- en verwerkingstijd (7 uur)

Gezond op de werkvloer? Strak plan.

www.gezondopdewerkvloer.be

Meer info?

Projectcoördinator Karlien Devloo
gezondopdewerkvloer@gezondleven.be
+32 2 421 09 62

GEZOND OP DE WERKVLOER? STRAK PLAN.

Boek nu je coach en zet samen in een 20 uren traject een preventief gezondheidsbeleid op met tal van initiatieven om je medewerkers er toe te bewegen gezonder door het leven te gaan. Uw winst als ondernemer? Meer betrokken, enthousiastere medewerkers en een aantrekkelijke, verantwoordelijke onderneming. Kijk snel op www.gezondopdewerkvloer.be hoe we jouw onderneming een gezonde impuls kunnen geven en vul vandaag nog de subsidieaanvraag in.

Dit project is een samenwerking tussen het Vlaams Instituut Gezond Leven, Voka en Verso.

**GEZOND
WERKEN**

VLAAMS INSTITUUT GEZOND LEVEN

V.U. Vlaams Instituut Gezond Leven vzw, Linda De Boeck, Gustave Schilbrichstraat 6, 1000 Brussel

Voka Vlaams
netwerk van
ondernemingen

BOERENBOND
trouw aan land- en tuinbouw

CO+PREV

**SPORT.
VLAANDEREN**

logo VL
GEZONDHEID
TROEF

VLESP | Vlaams
Expertisecentrum
Suicidepreventie

**GEZOND
WERKEN**

VLAAMS INSTITUUT GEZOND LEVEN

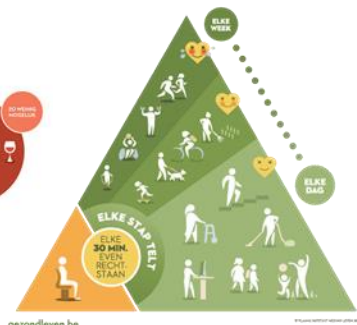
V.U. Vlaams Instituut Gezond Leven vzw, Linda De Boeck, Gustave Schilbrichstraat 6, 1000 Brussel

Methodieken en instrumenten

VLAAMS INSTITUUT
**GEZOND
LEVEN**

**10.000
STAPPEN**
VLAAMS INSTITUUT GEZOND LEVEN

**wissel
werken**
DAT IS ELK HALF UUR
EVEN RECHTSTAAN.

Gezond op de
werkvloer?
Strak plan.

**GEZOND
LEVEN**

SPORT. VLAANDEREN

Hoe kan Sport Vlaanderen je helpen?

SPORT.
VLAANDEREN

Breng de sportieve noden en wensen van het personeel in kaart

Basisschool Groenheuvel – West-Vlaanderen
Sint-Johannaschool - Antwerpen
Erasmus Hogeschool – Brussel
Sint-Norbertusinstituut - Antwerpen
GO scholengroep Fluxus – Antwerpen
Basisschool De Horizon – West-Vlaanderen
Sport- en handelsschool Turnhout - Antwerpen
Scholengroep Mandel en Leie – West-Vlaanderen
Sint-Petrusschool – Oost-Vlaanderen

...

SPORT.
VLAANDEREN

STAP 1

DOE DE SPORT- EN BEWEEGSCAN
GRATIS

SPORT
OP HET
WERK.

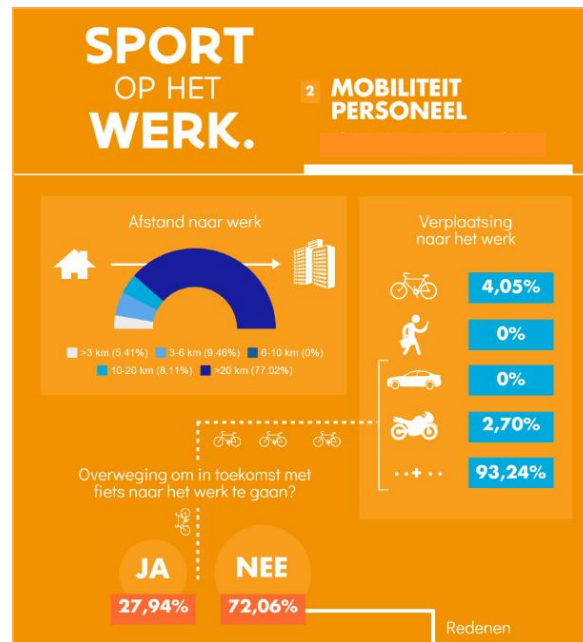
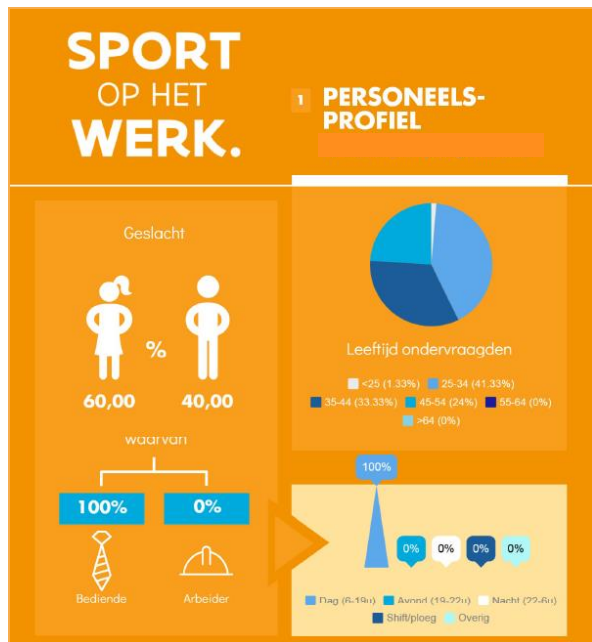
SPORT- EN BEWEEGSCAN

SPORT.
VLAANDEREN

STAP 2

ANALYSE VAN DE ONDERNEMING (school)

STAP 3

IMPLEMENTATIE

Maak het zichtbaar – promotie en nudging

**AARZEL NIET OM
TERUG TE SPRINTEN
NA HET PRINTEN!**

#SPORTERSBELEVENMEER
ONTDEK ALLE INITIATIEVEN OP
SPORT.VLAANDEREN/SPORTOPHETWERK **SPORT.
VLAANDEREN**

**JE CARRIÈRE ZIT
AL IN DE LIFT, DUS
JIJ KAN GERUST
DE TRAP NEMEN!**

#SPORTERSBELEVENMEER
ONTDEK ALLE INITIATIEVEN OP
SPORT.VLAANDEREN/SPORTOPHETWERK **SPORT.
VLAANDEREN**

**TOILET BEZET?
WIEBEL DAN
GERUST WAT
HARDER!**

#SPORTERSBELEVENMEER
ONTDEK ALLE INITIATIEVEN OP
SPORT.VLAANDEREN/SPORTOPHETWERK **SPORT.
VLAANDEREN**

**WARM HIER NIET
ALLEEN JEZELF
OP, MAAR OOK
JE SPIEREN!**

#SPORTERSBELEVENMEER
ONTDEK ALLE INITIATIEVEN OP
SPORT.VLAANDEREN/SPORTOPHETWERK **SPORT.
VLAANDEREN**

Maak het zichtbaar – promotie en nudging

De carrièreklim

Neem de
Trap
met twee treden tegelijk

#SPORTERSBELEVENMEER
ONTDEK ALLE INITIATIEVEN OP
SPORT.VLAANDEREN/SPORTPHETWERK

SPORT.
VLAANDEREN

De bril - drill

Moet je naar het toilet? Ga dan zitten,
zōnder
dat je de toiletbril raakt.

Hou dit minstens 30 seconden vol.

#SPORTERSBELEVENMEER
ONTDEK ALLE INITIATIEVEN OP
SPORT.VLAANDEREN/SPORTPHETWERK

SPORT.
VLAANDEREN

De boodschappenjongen

Wil je een collega iets
vragen?
Geen mails, geen telefoons.
Gewoon ernaartoe!

#SPORTERSBELEVENMEER
ONTDEK ALLE INITIATIEVEN OP
SPORT.VLAANDEREN/SPORTPHETWERK

SPORT.
VLAANDEREN

Kijk mama,
zonder handen!

Sta vandaag
recht
en ga weer zitten
zonder je handen te gebruiken
en onderbreek tijdig je zitgedrag

#SPORTERSBELEVENMEER
ONTDEK ALLE INITIATIEVEN OP
SPORT.VLAANDEREN/SPORTPHETWERK

SPORT.
VLAANDEREN

Printer Power

Is het
papier
op?

Haal een nieuw pak en til het 10 keer boven je hoofd.

#SPORTERSBELEVENMEER
ONTDEK ALLE INITIATIEVEN OP
SPORT.VLAANDEREN/SPORTPHETWERK

SPORT.
VLAANDEREN

Maak het zichtbaar – promotie en nudging

Maak het zichtbaar – promotie en nudging – beweegvriendelijke speelplaats - gebouw

Maak het zichtbaar – promotie en nudging – beweegvriendelijke speelplaats – gebouw - lunchruimte

Enkele tips en ideeën

Leraarskamer

Enkele tips en ideeën

Actieve pauzes

SPORT.
VLAANDEREN

Enkele tips en ideeën

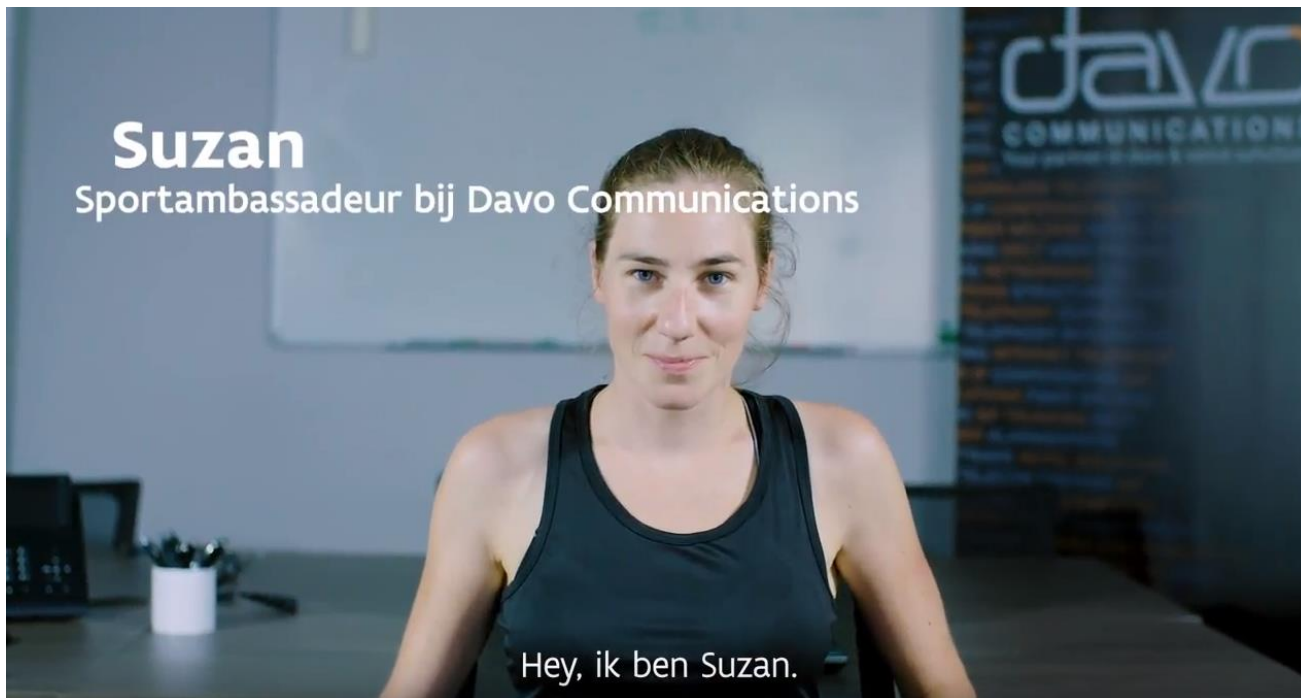
Actieve bureaus

Enkele tips en ideeën

Een (sport)ambassadeur – bekijk goede praktijken

SPORT.
VLAANDEREN

Enkele tips en ideeën

Een sportieve teambuilding?

Bekijk de kalender

65 bedrijfsvents gevonden Open filter

10/02/2019	10/02/2019	17/02/2019
 Trail Challenge Drielandenpunt Challenge 10 februari 2019 gaat de tweede editie van de Drielandenpunt Trail door. De deelnemers gaan in één en dezelfde trail doorheen Nederland, België en Duitsland! De deelnemers kunnen kiezen uit 11km, 21km of de 30km ! Ben jij er bij tijdens deze tweede editie?	 Sandman Inferno Winterduathlon over strand en door duinen van Middelkerke/Westende op 10 februari 2019. Er is op de keuze tussen een XL-duathlon (5/40/10km) en een Light-duathlon (2,5/20/5km). Op de XL afstand kunt u ook kiezen om deel te nemen als Duo. INSCHRIJVINGEN ZIJN OPEN	 MTB Epic 200 De EPIC200 is dé uitdaging voor extreme mountainbikers. Met maar liefst 200 loodzware maar mooie kilometers wordt dit een challenge om U tegen te zeggen. Maak dus dat je er zeker bij bent. op zondag 17 februari 2019 want dit wordt de uitdaging van 2019 die je echt niet mag missen!
<p>Lopen Kon. Julianaplein - Vaals - Nederland</p> <p>Meer ></p>	<p>Duathlon Surfclub "De Kwinte" - Koning Ridderdijk 100 - 8434 Middelkerke</p> <p>Meer ></p>	<p>Mountainbike Collège Notre-Dame de Basse-Wavre - Rue du Calvaire 4 - 1300 Waver</p> <p>Meer ></p>

SPORT.
VLAANDEREN

Enkele tips en ideeën

Actiever naar het werk? Quick win!

Persoonlijke fietsleasing

Leraren op pedelec krijgen fietsvergoeding

SPB | 10 september 2017 | 09:18 | Bruc België

DEEL

© 2017

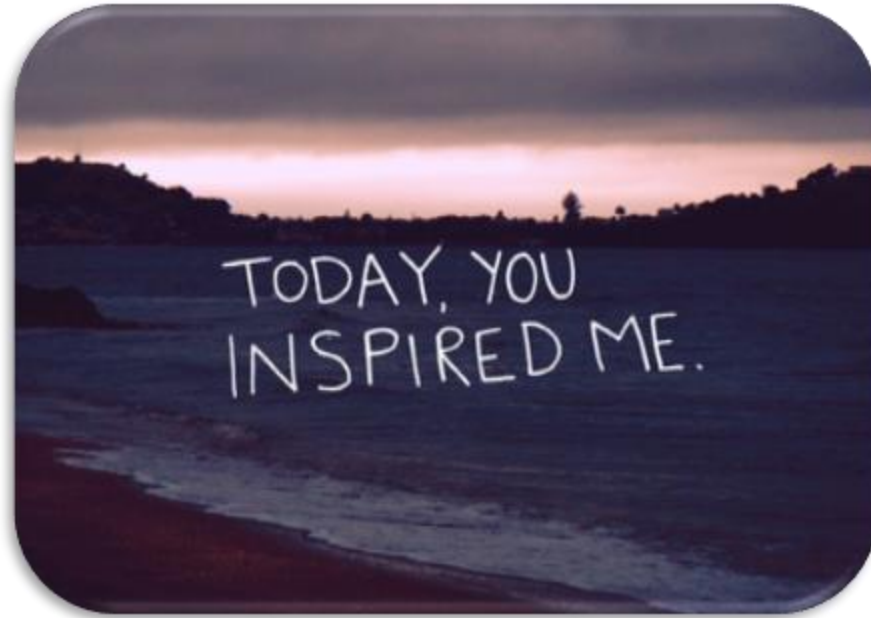
Leraren die met een speed pedelec - snelle elektrische fietsen - van huis naar school fietsen, krijgen binnenkort ook een fietsvergoeding. Dat heeft de Vlaamse regering beslist op voorstel van onderwijsminister Hilde Crevits.

Een pedelec is een snelle elektrische fiets die tot 45 kilometer per uur haalt. De federale regering besliste recent dat de fietsvergoeding ook toegekend en fiscaal vrijgesteld kan worden voor die speed pedelecs. De Vlaamse regering zal die regeling nu ook van toepassing maken op het onderwijzend personeel. In 2016 maakten 47.879 leraren gebruik van de fiets voor hun woon-werk verplaatsing, goed voor meer dan 48 miljoen afgelegde kilometers. Er werd voor bijna 7 miljoen euro aan fietsvergoedingen uitbetaald aan de leraren, of 146 euro per fietser.

SPORT.
VLAANDEREN

Time for action!

Bedankt voor uw aandacht!

Meer info:

Silvia Van Cauter

- ▶ Silvia.vancauter@gezondleven.be
- ▶ 02/422 49 51
- ▶ Gezondleven.be

@VIGeZine #gezondwerken

Groep gezond werken

www.gezondwerken.be,
nieuwsbrief gezond werken

**GEZOND
LEVEN**

Bedankt voor uw aandacht!

Meer info:

Ken Nys

- ▶ Ken.nys@sport.vlaanderen
- ▶ 02/209 45 09
- ▶ www.sport.vlaanderen/sportophetwerk

SPORT.
VLAANDEREN